СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 280. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 30 листопада, 1934. VOL. XLII. No. 280. Jersey City, N. J., Friday, November 30, 1934. THREE CENTS.

УРЯД ДАЛІ ЗА ОБМЕЖЕННЯ РІЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Секретар рільництва Волес виробив пляни засівів у 1935 році, на основі котрих рільнича продукція важних плодів далі має бути обмежена.

Цими днями департамент подасть до публичного відома свій розпорядок про обмеження управи бавовни. За плянами уряду управа має виносити найбільше 75% нормальної управи та має дати 12 мілїонів пуків бавовни.

КЛОПОТИ УРЯДУ З ДОПОМОГОЮ Й ПОДАТКАМИ.

ВОРМ СПРИНҐЗ (Джорджія). — Президент Рузвелт підготовляє нову публичну заяву, що має на ціли оживлення бизнесу. Думає при тому президент запевнити рівночасно бизнесменів, що уряд не думає збільшати податків для цілей допомоги.

Президент стоїть за те, щоби більшу частину коштів допомоги перебрали на себе місцеві уряди.

ЗНОВ БОРОТЬБА ЗА БОНУС.

ВАШИНҐТОН. — У конґресі росте рух за те, щоб ветеранам великої війни признати якийсь бонус у готівці. Прихильники проєкту кажуть, що їх є так багато, що колиб навіть президент проєкт заветував, вони його вето уневажнять.

ЗАХОДИ КОЛО РОЗВЯЗКИ ПОТРІЙНОГО ВБИВСТВА.

КАРЛАЙЛ (Па.). — Лікарі, що робили посмертні оглядини трох дівчат, котрих тіла знайдено кілька днів тому в лісі, ствердили, що смерть дівчат наступила через удушення. Та лікарські оглядини ще не покінчені; лікарі мають розглянути хемічно, що було в шлунках дівчат, щоби переконатися, чи не впали вони жертвою отруї, бо до одного аптикаря в околиці зголосився був недавно тому мужчина в товаристві трох дівчат, щоб дістати на рецепту сильної отруї.

Пані Ґуден Дил, що веде табор для туристів у Савт Ленґгорн, Па., 6 миль від Трентону, Ню Джерзі, каже, що минулого тижня в її таборі перебувала кілька днів родина Меловнів з Каліфорнії, зложена з батька, матері й трох дівчат. Її опис дівчат годиться з виглядом жертв потрійного душогубства. Вона описала теж докладно автомобіль родини, й поліції околичних стейтів тепер шукають того автомобіля.

ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ Й ЗЛОЧИНИ.

ПИТСБУРҐ (Па.). — На конвенції орґанізації Краєва Муніципальна Ліґа розглядано між іншими справами питання боротьби проти злочинів. Конвенція прийшла до переконання, що головну перешкоду ця боротьба стрічає в політичній корупції американських міст: корупція в урядах мейорів, у судах і в урядах державної прокураторії.

ПОДВІЙНИЙ ДУШОГУБ ПОКЛИКУЄТЬСЯ НА „НЕПИСАНЕ ПРАВО".

НЮ ЙОРК. — Джосеф Ліб Штайнмец, 22-літній студент теольоґії, котрого поліція обвинувачує за вбивство своєї 17-літньої жінки Рути та 40-літнього римо-католицького священика, Джозефа Леонарда, признається до вчинку, але каже, що доконав його в стані непритомности. Його адвокат дає до зрозуміння, що він буде його боронити на основі так званого „неписаного закона"; так в Америці називають виправдання заздрісного чоловіка, що вбиває людину за чужоложство.

Поліційне обвинувачення каже, що Штайнмец є сином рабіна Давида Штайнмеца, один з 10 дітей, та що він студент теольоґії. Він приїхав до Америки маючи 6 літ, та навернувся на християнство 3 роки тому. Студіював у „Метрополитен Байбл Інститут" у Лос Анджелесі, в Каліфорнії.

Штайнмец каже, що о. Леонард відобрав був від нього револьвер, кажучи, що в стейті Ню Йорк його носити не вільно. Штайнмец взяв револьвер з кишені в плащі о. Леонарда в кімнаті о. Леонарда, коли о. Леонард отворив йому двері, думаючи, що це готелевий послугач. Готелева служба зізнала, що о. Леонард минулої неділі виходив з жінкою Штайнмеца на прохід та що Штайнмец ждав на неї дві години.

Хоча студент християнської теольоґії, Штайнмец просив свого адвоката, щоби прислав йому для релігійної потіхи жидівського рабіна.

ЩЕ НЕМА КІНЦЯ З БАНДОЮ ДИЛИНҐЕРА.

ШІКАҐО. — Джордж Нелсон, один з найнебезпечніших бандитів з шайки покійного Дилинґера, звів у Баринґтоні, в стейті Илинойс, бійку з аґентами департаменту судівництва та вбив з машинового кріса одного аґента, а другого ранив смертельно. Нелсон стріляв з автомобіля машиновим крісом. Бандит і його товариш утекли потім в автомобілі детективів.

МІЛІОНОВІ ЗЛОВЖИВАННЯ В СССР.

У центрі большевицьких кооператив у Москві відкрили зловживання на 2 і пів міліона рублів. Урядовці вимантили від державного банку 2 і пів міліона рублів кредиту та їх прогайнували.

ЛИСТОНОШ ДЕФРАВДАНТ.

Перед судом присяжних у Львові станув грошевий листонош Йосиф Лясота, що спроневірив 700 зл., надісланих на адресу проф. Лєснянського, а крім того ріжні суми на шкоду інших адресатів. Розправа скінчилася засудженням Лясоти на 10 місяців вязниці з припиненням на 5 років.

ВИКРИЛИ ЗЛОДІЇВ ПІСЛЯ ДВОХ РОКІВ.

Ще в серпні 1932 р. доконано влому до мешкання Станислава Крохмаля в Одржиконю, пов. Коросно, причому вкрадено йому з шуфляди 3,000 долярів, 1,500 зл. і біжутерію вартости 30,000 зл. Переведені тоді поліційні доходження не дали ніякого висліду. Аж тепер відкрили злодіїв, якими показалися мешканці села Бойківка, Яків Якубаш і Стан. Шарик. За вкрадені гроші вони купили собі поле, домове уладження і т. п. Крім того арештовано кілька осіб, що затирали сліди крадіжу.

УБИВ ТЕЩУ.

Міщанин передмістя Кремянця, Пересілки, Василь Бойковський поїхав на нічліг, а, вернувшися вранці до дому, не застав своєї жінки дома, бо її мати вислала в поле пильнувати конюшини. Бойковський попросив тещу, щоби дала йому їсти. Теща, з якою він не жив у згоді, сказала: „Можеш сам варитя й сам собі брати їсти". Обурений Бойковський скочив до неї і став бити. Врешті, вдаривши у висок, поклав її трупом. Але спершу думав, що теща тільки впала і мовчить, тому вдарив її ще кілька разів ногами і перебив їй у дванацятьох місцях ребра. Опісля Бойковський хотів ще бити жінку, бо й з нею жив у незгоді, але її тоді в хаті не було. Повідомлена про цей жахливий злочин поліція арештувала Бойковського. В поліційному арешті він хотів повіситись, але йому перешкодили.

БУРЖУАЗНІ ВИТРЕБЕНЬКИ В МОСКВІ.

У Москві відчинили першу перфумерію і сальон краси на зразок европейських. Досі такі підприємства були заборонені як буржуазні. Знайшовся підприємець, що таки добився свого і покищо влада дивиться ласкавим оком навіть на його рекляму при вул. Ґоркого ч. 60. Купець спроваджує свої вироби з Парижа, тільки називає їх советськими термінами. Є там „руж" Сталіна, губний олівець Леніна, революційний крем краси, тощо.

НОВИЙ КОСТЕЛ.

В українському селі Літна, пов. Дрогобич, посвячено костел. Участь у посвяченні взяв між іншим гр.-кат. парох о. Осип Оленяк, що виголосив також промову, як пише „Курер Львовскі", „в паньствовим духу". На кінець свята відспівано „Не ржуцім земі, сконд наш руд".

ПОЛІЦАЙ-УБИВНИК ПРИДУМАВ САБОТАЖ.

У львівськім суді почалася розправа проти поліцая Станислава Бєленя за вбивство Івана Коцяна. Тіло Коцяна знайшли 20. вересня на гостинці між Равою Руською та Жовквою біля залізничої стації Лавриків. Того самого дня, коли знайшли трупа Коцяна, поліцай Бєлєнь повідомив повітову команду поліції в Раві Руській, що Коцян хотів виконати саботаж і що у власній обороні він застрілив Коцяна. Слідство виявило, що поліцай сам заінсценізував нібито якийсь саботаж, щоби затерти вбивство. При секції ствердили на тілі Коцяна чотири рани від стрілів і чотири зранення на лиці, завдані вже по смерти якимсь гострим предметом. Підозрівають, що й ті рани завдав Коцянови Бєлєнь. Психіятри ствердили, що Бєлєнь відповідальний за свої вчинки. На розправі Бєлєнь заперечив свою вину. Каже, що він візвав був Коцяна, щоби зупинився, а Коцян не послухав і вистрілив із втятого кріса. Тоді Бєлєнь скочив у рів і відтам вистрілив пять разів. Коцян, твердить обвинувачений, належав до тайної української орґанізації. На запит прокуратора стверджує Бєлєнь, що він (себто Бєлєнь) мав уже тричі слідство за ужиття зброї. Командант поліції в Раві Руській ствердив, що зізнання обв. Бєленя суперечать зізнанням свідків і тому казали здогадуватися, що Бєлєнь не вжив зброї у конечній потребі. Тому командант візвав Бєленя до себе та дав йому ніч до надуми, щоби зізнав правду. На другий день Бєлєнь признався, що Коцян до нього не стріляв, лише він (Бєлєнь), як побачив кріс у нього, стріляв до Коцяна. А що боявся відповідальности, придумав саботаж.

ПОВІНЬ ЛІЦИТАЦИЙ.

У „Моніторі Польськім" появилось оголошення „Земського Банку" в Вильні в справі ліцитацій міських недвижимостей і великих посілостей у районах виленської, рівенської, білостоцької, пінської і луцької судової округи. Оголошення видрукуване на 18-тьох сторінках і торкається 540 обєктів. Треба зазначити, що це список ліцитацій, що їх переводить тільки один з банків. Подібні ліцитації переводять теж інші банки.

ВІДКОПАЛИ ІСТОРИЧНУ ХАЗАРСЬКУ ОСЕЛЮ.

В околиці козацької станиці над Доном (Цимянської) археольоґічна експедиція відкопала руїни історичної оселі Хазарів, Саркель. Саркель як твердиню побудували византійські архітекти. Цю твердиню здобув наш князь Святослав 965. р. Підчас розкопів знайдено частини мармурових колюмн, плуги, вози, кістяки реніферів (значить, ці звірята жили в тих часах над Доном).

БІЙКА ЧЕРЕЗ КАРТИ.

Недалеко Ужгорода, в Гомоку, прийшов гість Степан Чізмар, до Гомокі Зиґмунда і, щоб розвеселити гостя, почали грати в карти. Але при картах посварились і добрий господар так побив гостя мотикою, що його відвезли до лічниці, а добрий господар дістав 3 місяці темниці.

ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Перед судом у Станиславові станула Филипина Кубиш під закидом образи польського народу. В нічліговій кімнаті української захоронки вона сказала: „Поляки зайди, Українці зроблять з ними кінець і будуть тут панувати". Крім того глузувала, як кажуть, з римо-кат. обряду. Кубищову засуджено на 6 місяців вязниці.

ДОКОРИ СОВІСТИ ПО 20 РОКАХ.

В місті Анґулєм прийшов цими днями до жандармерії 50-літній мужчина і домагався, щоб його арештували. Заявив, що називається Жіль Метеєр і є воєнним дезертиром. У 1915 р. утік він із фронту, взявши з собою документи вбитого Бельґійця. 5 місяців скривався він у Парижі, потім кілька місяців у Гаврі, знову вернувся до Парижа і вступив як моряк на торговельний бельґійський пароплав „Ботерфлай". Вислуживши там кілька літ, Метеєр вернувся до Парижа й оженився. На підставі фальшивого пашпорту Бельґійця діставав він 475 франків місячно. Після 20 літ затужив він за рідним містом і вернувся в Анґулєм. Мати і брат не тільки не пізнали його, але не повірили йому, що він їх близький. Мати діставала ввесь час пенсію за свого вбитого сина, якого після смерти нагородили ще військовою медалею і хрестом. Коли він те все почув, відчув такі докори совісти, що пішов просто до жандармерії. Цікаво, що там його не арештували. Час загладив його вину і його докори вистарчили за кару.

ЗА ТЯЖКЕ ПОБИТТЯ МАТЕРИ.

В Березині, костопільського повіту, в родині Хилюків панували суперечки з приводу поділу майна та й без того через кожну дрібницю вибухали суперечки, а то й бійки. Одного дня між 23-літнім Адамом Хилюком і його сестрою вибухла суперечка за кусок полотна. Мати стала в обороні дочки. Тоді молодий Хилюк вхопив гостру лопату і вдарив нею стару матір по голові. Вістря лопати пробило нещасній жінці череп і нарушило мозок, що спричинило частинний параліж тіла, а крім того Хилюкова втратила мову. Здичілого сина арештували і за свій учинок він засів недавно на лаві обвинувачених окружного суду в Рівному. На свою оборону він не мав нічого сказати; казав лише, що не памятає, як то сталося. Суд засудив Адама Хилюка на 6 літ вязниці.

АРЕШТУВАННЯ ЗА ШПИГУНСТВО.

Румунська прикордонна сторожа у Сороках арештувала Іващенка, студента університету в Ясах, у хвилині, коли намагався переплисти Дністер та дістатися до большевиків. При ревізії забрали в нього документи, які виявили його участь у широко розгалуженій шпигунській ватазі.

ЗНАЙШЛИ ПРИКРАСИ ЖІНОК СОЛОМОНА.

Підчас розкопів біля Яфи в Палестині знайшли золоті та аґатові речі, що належали до жінок царя Соломона. Знайшли теж могили з того часу.

ПОЛЬЩА У ВІЧНІМ СТРАХУ

ВАРШАВА (Польща). — Часопис „Вєчур Варшавскі" подає з добре поінформованих кругів, що заноситься на дійсне порозуміння між Францією і Німеччиною, і то коштом Польщі. Часопис признає, що таке порозуміння булоб великим ударом для Польщі та зменшилоб відразу значіння Польщі в міжнародній політиці.

НАЦІВСЬКІ Й ПРОТИЖИДІВСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ. — Відбулася тут велика студентська демонстрація. Тисячі студентів маширували вулицями, співали всенімецькі пісні та кричали „Хай жиє Гітлєр" і „Геть із Жидами".

КРИЧАТЬ, ЩОБ РАТУВАТИ „ПОЛЬСЬКІ ДІТИ В ГАЛИЧИНІ".

ЛЬВІВ. — „Курєр Львовскі" з 15 листопада подає зміст листів, що їх одержала редакція від провідниць півкольоній польських дітей у Галичині (польська ґазета називає цей край „Малопольска Всходня"). В часописі тім читаємо такі польські жалі: „По польськи ніхто не вміє, так, що жалко дивитися на ті польські діти, що перестають почуватися Поляками. Нічого дивного — навколо Українці. Поляки розмовляють із собою по українськи, а діти не розуміли, коли я промовила до них по польськи".

Річ ясна, що в тих листах говориться про українські села й українських дітей. Польські шовіністки закладають по тих селах дитячі кольонії, щоби польонізувати українську дітвору. А в польській пресі підносять крик, щоб зібрати більше грошей на свою акцію.

ЗА „ЗНЕВАГУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ".

ВАРШАВА. — В Староґарді засудили робітника П. Щодровського з Тчева на пів року вязниці за „зневагу польського народу". Щодровський викликував на публичному місці: „Ді Руссен унд Полякен міссен геравс" („Росіяни і Поляки мусять геть забратися").

ПРО СОЛТИСІВ, ЩО МОЖУТЬ НЕ ВМІТИ ПО ПОЛЬСЬКИ.

ВАРШАВА. — В „Деннику законів" появився розпорядок міністра, яким він звільняє в певних повітах від обовязку знати польську мову, як умови вибиральности на солтисів і підсолтисів. Обовязок відноситься головно до повітів східньої Галичини.

ЮВИЛЕЙ, ПРО ЯКИЙ ВАРТО ЗГАДАТИ.

ЛЬВІВ. — Читаємо в „Новім Часі": „Сто літ минає, відколи на наших землях загомоніли перші слова тверезости й світлі пророчі поклики апостолів тверезости. 25-ліття часу, відколи до цієї боротьби станули зорґанізовані ряди відродженців". А далі говориться про успіхи праці протиалькогольного товариства „Відродження", що вже веде 25 років успішну боротьбу з алькоголізмом і нікотинізмом.

ЩО КАЗАЛИ МОСКВОФІЛИ АПОСТОЛЬСЬКОМУ ДЕЛЕҐАТОВИ.

ЛЬВІВ. — Дня 6 листопада явилася на авдієнції в апостольського візитатора, о. Ґудечека, делеґація недобитків галицького москвофільства: А. Ґулла, А. Сивуляк і д-р М. Крижанівський. Вони вручили в імені Ставропіґії меморіял, у якім запротестували проти „новшеств в богослуженнях і обрядах греко-кат. церкви", проти пропускання слів „православних християн", читання Євангелія й Апостола штучною української мовою, проти українізації гр.-кат. церкви введенням богослуження в українській мові, проти співання підчас богослуження світських пісень політичного змісту, надуживання проповідальниці для політичної пропаґанди і т. д.

МІЖНАРОДНІЙ КОНҐРЕС РОДИННОГО ВИХОВАННЯ.

БРІСЕЛЬ (Бельґія). — В наступнім році відбудеться в Брісели пятий міжнародній конґрес родинного виховання. Свою участь у конґресі зголосили вже коло 20 народів. У програмі конґресу є сім засадничих справ: 1) Загальні засади витвору характерів, 2) Виховання характерів у родині 3) Виховання характерів у вселюдній, середній і вищій школі, 4) Науки, що їх треба давати молоді, щоб творити в ній характери, 5) Популяризація в батьківських колах засад родинного виховання для творення характерів, 6) Орґанізації, присвячені справі творення характерів, 7) Суспільна співпраця при програмі піднесення культури і родинного витвору характерів.

„ГРИЦЬ" УЖЕ ПЕРЕРОБЛЕНИЙ.

ЛЬВІВ. — Театр „Заграва" вже готовиться до вистави „Ой, не ходи, Грицю" в новій постановці. Увертуру і деякі нові твори до тої постановки дає театрови композитор Василь Барвінський. Кажуть, що нова постановка стане свого роду новою ерою в галицько-українськім театральнім життю. Змінено теж зміст того драматичного твору.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$ 7.00	One year	$ 7.00
На пів року	$ 3.75	Six months	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00	Three months	$ 2.00
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.00	Six months	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Акдреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПІДМІНОВАНА ЕВРОПА

З якого европейського політичного осередка не надходилаб яка відомість, то нічого доброго вона не ворожить, якщо йде про міжнародній спокій. Здається, що якби при владі ріжних держав в Европі не стояли люди, що добре памятають страхіття останньої війни, а може не так ті страхіття, як те, які війна приносить державні перевороти, то вже давно булаб нова війна. А так навіть диктатори потерпають за свою власну шкіру і тому обмежуються до „гострих" промов і заяв у Москві, Берліні чи Римі, а воєнний конфлікт оминають.

Коли розбирати причини до вибуху війни, то їх тепер далеко більше, ніж їх було в 1914 році. Вбивство короля Александра могло було з місця спричинити воєнний конфлікт. А якщо його досі не було, то тільки тому, що всі памятають добре 1914 рік і поступають дуже обережно. Крім того ніхто не хоче перебрати на себе вини за нову війну, а це теж важне.

Та, не зважаючи на те, ми бачимо, що положення в Европі стає щораз більше напруженим. Бо от така собі мобілізація військ на границях Югославії з Угорщиною чи Австрією, та неминучі в таких випадках перестрілки пограничної сторожі можуть викликати нову війну. А найменший воєнний конфлікт зрушить відразу цілу Европу, бо за малими державами криються інтереси великих держав.

Обвинувачення, з яким виступила Югославія перед Лігою Націй проти Угорщини, тільки загострить і так уже напружені відносини між тими двома державами. Те, що Італія відмовилась тепер видати Франції провідників хорватських терористів, виразно говорить, що вона є по стороні Угорщини. Приязні розмови Мусолінія з представниками Австрії й Угорщини свідчать, що між тими державами прийшло до порозуміння. А Чехословаччина, Румунія і Югославія творять противний бльок і є на услугах Франції. Позатим є вже мілітарний союз між Францією і Советами, а з другого боку є порозуміння між Німеччиною і Японією. І не без того, щоб не було порозуміння між Італією і Німеччиною; а як його нема, то прийде до нього.

Про що те все говорить? Не важко відгадати. Може за тиждень-два зміниться неодна з тих комбінацій. Але вже сам нервовий поспіх, з яким тепер творяться ті бльоки, свідчить тільки, що новий міжнародній конфлікт висить у повітрю. Може його викликати плебісцит у Сарщині, або може він зродитися на границі Югославії, або може аж над Пацифіком. І можливо, що його назрівання знову хвилево припинять, але приходу його ніяк не відвернуть. Міжнародні сили чим далі тим більше ускладнюються, так, що нова війна неминуча. Є над чим думати і нам, Українцям!

СЬОГОРІЧНІ ВИБОРИ ДО РАД У СРСР ТА НА УКРАЇНІ

Протягом більше як 15-літнього панування комуністів багато змінилося в тій державі, що має від 1922 р. назву СССР. Ті самі слова, але зміст іншей! Пишеться — рада народніх комісарів або „робітничо-селянський уряд", але кожда дитина знає, що це треба вимовляти — „комуністична партія" або — „генеральний секретар ВКП Сталін". Говорять — „соціялістична держава", а в дійсности завели найогиднійший державний капіталізм, де робітник, селянин, інтеліґент терплять від необмеженого визиску горішньої упривілейованої касти — комуністів. Бож соціялізм (від латинського слова — **socialis**, — суспільний, громадський) — це такий устрій господарства, в якім продукцію і споживання орґанізує і ними кермує суспільство на основі повноправности і рівноправности членів суспільства, без визиску людини людиною. Чи можнаж у такім разі назвати царство Сталіна, цю клясичну країну державного рабства, соціялістичною державою?

Таку саму плутанину зробили російські комуністи теж і з словами — „радянська влада". Бо влада належить не радам — робітничим, селянським то що, а тільки комуністичній партії. А всеж таки комуністична партія коли-не-коли скликає зїзди рад та розписує вибори до рад. Всі знають, що це лицемірство. Але, як кажеться, — лицемірство — це та данина, яку порок мусить платити чесноті.

Таким черговим лицемірством є нові вибори до рад, що переводяться на Україні в листопаді—грудні. В „комунікаті" з 15 жовтня вміщена „Інструкція про вибори до рад", підписана головою центрального комітету рад України, Г. Петровським. Як звичайно, ця інструкція вироблена в Москві, але на основі конституції комуністична партія на Україні має право робити деякі зміни в інструкції, відповідно до місцевих обставин.

Як же використала „українська" влада УСРР свої конституційні права? Так, як і можна було чекати: для ще більшого пригноблення української людности. Бо доповнена в Києві „інструкція" виключає з числа виборців до рад не тільки „клясових ворогів", але головну увагу звертає на тих, що брали хоч найменшу участь в українській визвольній боротьбі та в українському державному апараті. Наприклад, права вибирати до рад позбавлено членів директорії УНР (хоч усі члени бувшої директорії, крім убитого в Парижі Петлюри, перебувають за кордоном і, здається з виїмком Винниченка, не квапляться вертатись на Україну, щоб здійснити своє „право" вибирати до рад). Не дозволено вибирати до рад усім тим особам, що служили в урядах за української влади, бувшим ґуберніяльним та повітовим комісарам Центральної Ради та директорії УНР, урядникам поліції і т. д.

Але — цікавий недогляд большевицьких законодавців, — не записано в число позбавлених права голосу бувших членів українських революційних парляментів — Центральної Ради та Трудового Конґресу (з р.р. 1917/18 і 1919), що свого часу проголосили були боротьбу московському большевизмови. Чи може з цих українських парляментарів нікого нема на світі, так, що вже нема кого позбавляти виборчих прав?

В „Інструкції про вибори до рад" знаходимо деякі точки, що ніби вказують на „лібералізм" комуністичної диктатури. Звісно, всіх „колишніх і теперішніх служників усіх релігійних культів" позбавлено права вибирати до рад. Але інструкція дає „полегкість", коли не дозволяє відбирати політичні права тим людям, що „з найму або з обрання релігійних громад провадять адміністративно-господарське і технічне обслуговування релігійних обрядів — співаки, сторожі, убиральники, дзвонарі то-що, а також членів парохіяльних рад".

„Пільги" дає інструкція також „куркулям", виселеним із своїх селищ. Тим із них, що прожили не менше як 5 років за межами свого села, і „виявили себе в місцях нового оселення безумовно чесною роботою та підтримкою законів радянської влади", інструкція дозволяє поновити виборчі права. Тим „куркулям", що працювали в Сибірі понад 3 роки в добуванні золота та плятини, інструкція ласкаво надає право голосування до рад.

Можнаб запитати: нащо комуністи псують папір, друкуючи цю „інструкцію"? Мусимо глянути в корінь справи: Москва хоче показати світови, що також у СССР влада спирається на маси та на „вільні вибори". Подібну плебісцитову комедію робили так давно у себе в Італії та в Німеччині диктатори Мусоліні та Гітлер. Сталін теж хоче показати, що й він не з кожуха вошитий: також він (чи його партія) дістане на виборах до рад 100% усіх голосів. Чи не сильна така „народня" влада?

В. Р.

ДВІ ДУМКИ ПРО ОДНУ КНИЖКУ

Одною з найактуальніших справ у краю стала справа участи молоді в революційній акції. І нема дива, що так є. Бо це справа дійсно важна, пекуча й далекосягла у своїх наслідках. Вона вже настільки назріла, що можнаб говорити про неї холоднокровно й розважно. І цілком певно, що можнаб тоді ввести потрібні корективи, якщоб ті, що розглядають цю проблему, станули на тім, що революційної боротьби в ріднім краю треба та що такої боротьби ніхто ніде без молоді не вів. Та біда, що ті, що тепер у краю ведуть боротьбу за охорону нашої молоді, ставляться здебільша неґативно до самої революційної акції. Вони добачують тільки злі сторони цеї акції — помилки, а не беруть під увагу її моральних здобутків для прибитої окупантським обухом нації. Вони добачують переходові траґічні моменти, яких може й треба нераз соромитись, але не в силі вглянути в будучність, яку вирішують оті дуже рідкі, але світлі геройські моменти, що ними в дійсности нація жиє, ними гартується і що одинокі остаточно заважують.

На тім тлі появилася книжка Володимира Целевича **„Нарід, нація й держава"**. В Филадельфійській „Америці" з 27. жовтня ц. р. читаємо, що відомий і в Америці п. В. Целевич написав „добру й цінну політичну розвідку", яка „повинна мати вплив на політичну думку наших галицьких братів, а зокрема на політичне виховання й вироблення характерів у нашої молоді у старому краї". Бо „Неволя нації часто спричиняє, що в неї розум перестає панувати, а до влади приходить тільки почування і пристрасть. Тоді в нещасті нації виростають демаґаґи, котрі піддають їй засоби боротьби, підхожі до почувань і пристрасти. Завсіди це перше промовить до запальної молоді".

„Америка" поручає без усяких застережень оту політичну розвідку як „розумну працю щирого й чесного патріота д. Володимира Целевича".

Пригляньмося тепер другому голосови, з табору тих, проти яких є звернена та брошура, зглядно виложена в ній політична наука. Канадійський „Новий Шлях з 20-го листопада теж поміщує свої замітки про ту книжку і висказані в ній погляди. Стверджуючи, що ця брошура є черговим нападом опортуністичного табору на Орґанізацію Українських Націоналістів, читаємо в „Новім Шляху" таке:

„. . . пише знову Целевич на улюблену тему:

„Тайні орґанізації існують і ділають з укриття. Кожна державна влада мусить старатися розкрити тайні орґанізації, щоб дізнатися, які є цілі й сила орґанізації, які наміри орґанізації на найближчу й дальшу мету, які є члени цієї орґанізації й хто належить до проводу". „Влада має два засоби, якими може зібрати потрібні їй інформації про діяльність тайних орґанізацій: слідження життя й діяльности підозрілих осіб та послугування конфідентами". „Провокатори й конфіденти це невідступні товариші кожного підпілля, яке вони доводять до внутрішнього розкладу й упадку". „Є вони, бо мусять бути і в ОУН". „Мов невидима тінь іде туди слідами ОУН і язва конфідентства й провокаторства. Вона деморалізує, затроює душі молоді, а це загрожує майбутности нації". „Ще до світової війни виявилося, що керманичем терористичної орґанізації російських соціял-революціонерів був конфідент і провокатор Азєф. Також до бойової орґанізації Йосифа Пілсудського почали були просякати конфіденти й провокатори". „Виявилося, що головою комуністичної фракції послів до російської думи був конфідент поліції і провокатор, робітник Роман Малиновський". „Виявилося також, що на одному зїзді революційної орґанізації соціял-рев. на загальне число кільканацятьох відпоручників з ріжних місцевостей не було ні одного, що не був би конфідентом охрани".

Ну, і що з того? — запитаємо й від себе додамо Целевичеви ще одну ревеляцію: начальник англійського Скотландярду так висловився про ірляндські орґанізації: „Кожна орґанізація складалася з 1/3 революціонерів, а 2/3 поліційних аґентів; орґанізатор Таймин був поліційним шпигуном".

Але що з того? Таж усі ми на власні очі бачимо, що, не дивлячися на 2/3 поліційних провокаторів, якраз революційні ірляндські орґанізації здобули Ірляндії волю, а вожд революційної орґанізації, Де Валера, стоїть сьогодні на чолі вільної Ірляндії; і не дивлячися на 90% чи більше провокаторів, московські соціялісти таки скинули царат і є сьогодні при владі; і не дивлячися на провокаторів, бойовики Пілсудського здобули волю Польщі, а Пілсудський сьогодні є на чолі польської держави.

А наші „реальні політики", що все роблять „явно й славно" та між якими (як вони думають) „нема провокаторів" — зовсім не здобули держави й напевно її ніколи не здобудуть, а навпаки, загирили й ту, що повстала мимо, а то й проти їхньої волі, та й якраз вони є сьогодні найбільшою перешкодою до відновлення Української Держави.

А є вони найбільшою перешкодою не тільки тому, що ворожі конфіденти мають **необмежений** вступ і **безконтрольний побут** у леґальних організаціях, і не тільки тому, що ворожа влада навіть без конфідентів і провокаторів знає, „які є цілі й сила, які наміри на найближчу й дальшу мету, які є члени і хто належить до проводу" опортуністичного табору, — але тому, що опортуністичний табор є спільником ворожої влади у поборюванні визвольного руху.

Так було й з ірляндським угодовецьким табором, так було й з польським угодовим табором, так було й з московським протиреволюційним табором, і так є з українським угодовецьким табором. І коли йде про ОУН, то на підставі її дотеперішньої практики можна сміло твердити, що не провокатори досі зробили найбільше шкоди їй та **визвольному рухови**, а угодовецький табор, що визвольну ідею, олицетворену в ОУН, поборює, від пастирських листів і партійних заяв почавши, а на доносах ворожим владам скінчивши. Хай кожен сам подумає й скаже: хто більше наніс шкоди **визвольній ідеї:** провокатор Гук, що його **вбила У. В. О.**, або фальшиві доноси **всіми осудженого** Р. Барановського, — чи **вихвалювані цілим відломом суспільства** пастирські листи еп. Хомишина, або **вихвалюваний під небеса цілим угодовецьким табором** дир. Бабій, або Петя Певний, що **має підтримку ріжних кругів**, або хочби Целевич, що розсіває навколо себе капітулянський сопух, перестрах, угодовецький чад, опортуністичні ілюзії та сплетні, брехні й наклепи про ОУН?

І ще одно. Всі ті, що голосять на всіх перехрестях, що ОУН шкідлива й повинна бути зліквідована (чи не те саме бажання є й у всіх окупантів?), бо, мовляв, в ній були, є, чи можуть бути провокатори, повинні затямити собі ось що:

Як кожна держава намагається посилати до підпілля конфідентів і провокаторів, так кожне підпілля з тими ворожими заходами бореться всіми доступними йому засобами (того не можуть робити з конфідентами леґальні орґанізації!).

А далі: не провокатори, але **ідея** й праця **ідейних членів** визначують дорогу й майбутність орґанізації й руху. Не Таймин, але Де Валера; не Малиновський, а Ленін; не Фіялковський, а Пілсудський; не Р. Барановський, а Данилишин рішають долю рухів.

Це подібно, як рішив не Кочубей, а Мазепа. Або ще давніше:

Не Юда, а Христос!

„ЧОГО МИ НЕ МАЛИ?"

„Скажемо отверто: нам не доставало провідників. Недоставало кількох, що провадилиб маси. Недоставало людей, сильних вірою й посвятою, щоби булиб готові в кожній хвилині на всі наслідки. Що зумілиб усі благородні пристрасті звести до однієї: до жадоби перемоги. Людей, що передумалиб над усіми невпорядкованими справами й елементами й знайшлисяб на переді, а не ззаду. Які кинулисяб між нарід і перешкоди з рішучістю людей, що засуджені на жертву: або-або. Що написалиб на своїм прапорі: перемога або смерть — і додержалиб слова. Таких людей недоставало нашим попереднім змаганням". (Маціні: „Деякі перепони революції в Італії").

В. Будзиновський.

З МОНАСТИРЯ.

— 4)

— Чисте нещастя! — каже. — Я ледви один лист вимучив до твого батька, тепер треба писати другий. Бодай же тебе! Я не предвиджував, приймаючи тебе до моєї хати, що наробищ мені стільки клопоту. Пиши й пиши!

— Прошу написати коротенько — промовив Андрій. — Лише запросини на весілля.

— Абож ми вже знаємо, коли воно буде?

— Я гадаю, що треба зрахувати докупи час, потрібний на те, щоби лист зайшов до Яворинки, і час, потрібний людям на те, щоби з Яворинки приїхати сюди.

— Так скоро мало би бути ваше весілля? Вже за два місяці?

— Я хотів би хочби нині.

— Ти! Тут ще Гальшка має слово. Вона не схоче так скоро розставатися з нами.

— Я не мушу зараз по весіллю іти в світ за очи, — сказала Гальшка. — Хочби ми вже нині побралися, то ви чейже не зараз виженете нас з хати.

— То й ти ґориш? Так скоро воно не може бути. Хоч туди й назад лише два місяці, то лист не піде так скоро, бо я ще не написав його.

— Лиш пару слів! — благав Анрій. — Решту я напишу, бо й мені випадає написати. Оба листи могли би вийти ще нині.

— Добре! Іду писати. Напишу ще нині, як ти подиктуєш мені.

Останні слова Барицький сказав до жінки. Андрія спитав:

— Або нині знов буде нагода передати письмо?

— Купці, що взяли перший лист, їдуть поволи, бо возами. В Устю маю приятеля, котрий сяде на коня і перейме їх. Коби лиш були готові листи.

— Іду писати!

Барицький пішов до своєї кімнати. Гальшка випхала за ним маму, щоби диктувала і вступилася аж тоді, коли цілий лист буде написаний і запечатаний. І Андрій пішов до себе, будьтоби також на те, щоби писати. Склав аркуш паперу так, як складається лист, запечатав і заадресував.

Не минула година, а на Устя знов чвалав Андрій з двома листами за пазухою. Його приятелі ще сиділи в шинку і дуже здивувалися, що він ще раз зявився між ними. Ще більше дивувалися, що він такий веселий, як ще не був ніколи. Відїздячи назад до Данильчина, Андрій вступив до пекарні в заїзді і в піч кинув оба листи. Відійшов, аж коли допевнився, що листи згоріли. В дорозі до Данильчина обмірковував, яка повинна бути відповідь Муганівського.

Барицький, його жінка і донька ані хвилю не думали, що від Муганівського прийде лист. Вони всі троє не сумнівалися, що ціла родина Муганівських приїде на весілля. Не сумнівалися, що за шістьдесять днів, нехай за шістьдесять пять, ридван, запряжений шестернею, віде в їх подвіря. Гальшка рахувала спершу дні, опісля години, які її відмежували від перших розкошів.

Минули два місяці. Ще днина, ще трета. Андрій вже давно мняв за пазухою опечатане письмо до Барицького. Поїхав до Устя і вернувся скорше як звичайно.

— Приятелів не було там, що ти так скоро назад?

— Були, та я мусів назад і не сідаючи до стола, бо дістав отсе:

Андрій поклав на столі вимятого листа.

— Видко, що довго мандрував ідучи з рук до рук; бо такий вимятий і брудний, — сказав Барицький, хапаючи і приглядаючися печатці:

— Герб лис! — крикнув. — То хіба від твого тата. Значить, хоче весілля відкласти, коли не приїздить, лиш пише.

Гальшка, котра також була в кімнаті, сполотніла. Барицький розірвав печать і став читати:

„Друже! Нарешті станеться те, про що ми так довго мріяли. Гадка, щоби вони зараз побралися, дуже розумна. На жаль, мені тепер годі рипатися, бо троха нездужаю. Щоби не спиняти щастя моєї дитини, мушу погодитися з думкою, що на весіллю сина не буду. Через мене Ви не відкладайте ні на годиночку. Відволока могла би зробити з Андрія мочиморду. Неодно могло би статися таке, від чого нехай нас Господь Бог охоронить. Як їх подружили, то лиши їх якийсь час у себе. Як Твоя ласка, то аж до мого приїзду до Тебе. Я сам приїду забрати їх".

Все дальше в листі було не цікаве, бо Муганівський писав про жниво, про те, що в його сторонах козаки бунтують хлопів, про шляхоцькі заїзди.

— Хіба буду кінчати з вами, бо бачу, що як довше буде таке ні бе, ні ме, то ви обоє до решти зівянете, змарнієте. — сказав Барицький.

Гальшка припала до батька, обіймила за шию, і дякуючи йому, вицілувала.

— Та не мене, Андрія вицілуй! — сміявся батько, викручуючися з обіймів доньки.

Андрій цікавий був, як Барицький прийме сказаний в листі проєкт, щоби молоді лишилися у нього до приїзду Муганівського.

— Очевидно, що не так скоро пущу вас від себе, сказав Барицький, читаючи ще раз листа. — Не так скоро... Або й цілком не пущу. Мені в господарстві потрібний заступник. Я буду господарити в однім селі, ти в другім. Як і твому батькови потрібний заступник, то нехай і він придбає собі зятя!

— Дуже добре складається, — погадав Андрій. — Бодай який рік не буду мати з жінкою клопоту. За той час може якось оброблю її.

Молоді вблагали маму й батька, що ті згодилися звінчати їх з можливо найбільшими скороченнями часу, отже й без великого і гучного весілля. Перед сусідами виправдувала їх недуга батька молодого.

(Далі буде).

Батько: — Я й не думав би, що твоя наука може так багато коштувати!

Син: — І подумайте, тату, що я вчуся відносно мало. . .

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

В ІНШИХ НЕ КРАЩЕ.

Відомий орхестровий дириґент Волтер Демрош висипався недавно з критикою проти американських заповідачів на радіових стаціях за їх злу вимову слів.

Говорив Демрош, що ніхто з них не навчився навіть вимовляти поправно назв американських стейтів і міст.

Як бачимо, ми не одинокі, що своєї мови не знаємо.

ЗА МОВУ.

Критик „Ню Йорк Таймсу", пишучи про недавно видану книжку Карлтона Білса про боротьбу культур у Перу, закидує авторови деякі іритуючі недостачі стилю.

З наведеного критиком уступу з книжки видно, що автор вживав часто еспанських слів на означення священика, архітекта, купецького посередника.

Чи це анґлійська мова?—питає критик.

Одначе, каже критик далі, ці гришки можна простити письменникови, який пише так щиро й чесно і який так повний людяних почувань.

Здається, що якби так авторови бракувало щирости, чесности й людяности, то до його мови треба би ставитися багато строгіше.

ЯК ІНШІ ВЧАТЬ МОВИ.

Анґлієць Г. Елтон робив записки зі своїх навчань анґлійської мови, а тепер його приятель Комптон видав ці записки кникою під наголовком: „Тічінґ Инґлиш".

Анґлійський письменник Ален Монкгавз підносить вартість цієї книжки: ось вам нарешті книжка, котра, поперше, показує нам глупоту нашого самозадоволення зі знання рідної мови, а подруге, вчить нас нашої мови в цікавий спосіб.

Цього роду книжка, каже він, принаймні нас заставить мати кращі мірила оцінки чужої бесіди й чужих писань.

НЕГРАМОТНІСТЬ ГРАМОТНИХ.

Г. Р. Гюз видав книжку під наголовком: THE ILLITERACY OF THE LITERATE. Книжка має піднаголовок: Провідник для штуки інтеліґентного читання.

Як бачимо, треба не тільки вміти інтеліґентно писати, але й інтеліґентно, розумно, читати. Цікава пригадка тим, що, не вміючи розумно читати, беруться вже за писання.

ВАГА МОВИ.

Ґенеральний секретар міністерства комунікацій федерального уряду Бразилії подав до ґазети вістку, що бразилійська комісія для розсліду ріки Араґваї знайшла в пралісах Американців, що згубилися були в лісах.

Він теж каже, що дехто, читаючи телеґраму, мав враження, що це Американці осіли літаком на ріку, щоб дістати топлива для літака.

Урядовець каже, що телеґрама так незручно зложена, що можна її розуміти на два способи.

На два способи тільки? Є люди, що вміють написати до ґазети допис, що його можна розуміти на шість способів.

ЧОМУ САМЕ ПО МАДЯРСЬКИ?

Питався хтось раз мадярського іміґранта Осипа Ременя, чому він, живучи в Америці, пише свої повісти по мадярськи.

Осип Ремень відповів: Відповідь дуже проста. Пишу повісти своєю рідною мовою, бо мадярська мова для мене психольоґічно й духово найкраще підходячий інструмент для вислову думок і почувань.

Цієї простої річи багато людей не може зрозуміти. Приміром, російські большевики, які доконче домагаються заставити Українців писати „революційною мовою" Москви.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Свято Української Державности.

Українська громада в Бейоні при українській гр.-кат. церкві обходила в неділю, дня 11 листопада, Свято Української Державности святочним концертом.

Перед концертом відправлено в церкві панахиду за полеглих наших героїв і героїнь, що віддали життя за українську державу.

На середині церкви була гарно уладжена краєва могила з штахетками та з березовим хрестом. Довкола могили стояли рядами діти Рідної Школи. Все те виглядало дуже гарно. Принагідну проповідь виголосив місцевий парох о. І. Захарко, яку приявні вислухали з великою увагою.

У годині 7-мій вечором відбувся концерт, який складався зі співів, деклямацій і святочної промови.

Вступне слово говорив п. А. Польовий, предсідник Українського Демократичного Клюбу. Він гарно пояснив зібраним значіння цього свята і передав хід дальшої програми місцевому вчителеви, п. В. Мельничукови.

Співав мішаний хор „Боян", якого члени виступили в українських строях, і хор української школи „Луг". Співано пісні найкращих наших композиторів: Кошиця, Степового, Гайворонського, Леонтовича й Лисенка. Обидва хори вивязалися зі свого завдання дуже добре. Видно, що вчитель і співаки доложили багато праці, щоб так опанувати техніку хорового співу, якою визначається спів хору „Боян". Мабуть і вибагливий слухач може бути з такого співу задоволений.

Добре пописався й дитячий хор „Луг". Гарне враження викликало це, коли діти при отвертій завісі вмашерували на сцену, під звуки пісні „Гей там на горі Січ іде" й уставились, кожне на своєму місці, від найменшого до найбільшого. По відспіванню кількох пісень оплескам не було кінця. Та можна було завважати, що дівчатка в дикції краще вивязувалися як хлопці. Тому гарно булоб, щоб хлопчики не давали завстидатись, бо цей раз то дівчатка таки перемогли.

Святочну промову виголосив д-р С. Демидчук, яку присутні вислухали з зацікавленням. Бесідник надмінив, що тисячі Січових Стрільців погибли за Україну, але нам не слід плакати за ними, бо їм і так прийшлосяб колись умерти. Але це, що вони погибли в боротьбі за власну державу, принесло славу нашому народови й обернуло нашу історію, бо від листопадових днів 1918 року ми стали на правдивий шлях, який веде нас до самостійности української держави.

Милою несподіванкою був дует панночок А. Борис і К. Пасічник, за що приявні не жалували їм оплесків. Співали також чоловічий дует п.п. М. Борис і В. Мельничук. Сопранове сольо в мішанім хорі до пісні „Ой у полі верба" відспівала гарно п. А. Катериняк. В деклямаціях виступали діти Р. Путас і О. Коваль, а зі старшхи панна М. Курило.

На бажання комітету виступив з промовою ще вчитель Мельничук і заохотив палкими словами зібраних до доповнення збірки на поміч українськім інвалідам. Кінцеве слово сказав п. П. Борис і зложив подяку аранжерам за влаштування такої гарної програми. На святі був приявний о. В. Лотович, парох з Джерзі Сіти.

Жертви на поміч Інвалідам зложили громадяни: В. Дзінковський $2; по $1: А. Рейтар, А. Бурбела, о. І. Захарко, о. В. Лотович, М. Борис, М. Антіш, Ю. Бойко, М. Лотоцька, Ткачук, І. Кушнір, І. Матіяш, В. Савран, А. Польовий, В. Мельничук, І. Бурбела, С. Щомик і І. Лабай; по 50 ц.: М. Росоловський, Ю. Телішевський, П. Борис, Л. Бачинський, А. Мороз, Д. Павлишин (ст.), М. Сеник, В. Низовий і П. Коваль. Дрібними датками зібрано $15.85; зі вступу $19.75. Разом $59.10.

По відтягненню розходів передано до Обєднання на українських інвалідів $41.90.

Варто згадати, що деякі громадяни, котрі вважають себе за „великих" патріотів, не почувались до обовязку прибути на це таке важне для нашого народу свято. Вони певно знайдуть на це якесь „виправдання". Та хто хоче вартість тих виправдань краще зрозуміти, хай добуде собі „Свободу" ч. 267, з дня 14 листопада, і прочитає, і то кілька разів, редакційну статтю під заголовком „Чи це дух Листопада?" Там написано, що ....„сентимент, який вяжеться з Листопадовими Святами мусить бути обовязково використаний для піднесення духа нашого народу, до обєднання наших душ принаймні в той Великий День біля одного Великого Ідеалу Нації. Перед тим Ідеалом мусить кожний склонити голову, здавити свою амбіцію, ненависть до другого чи порахунок, а стояти в однім ряді одних синів народу".

За цим голосом може не піти хіба людина, котра є несвідомою і такою далі хоче бути.

Та потішаючим може бути для бейонської громади це, що цього року Листопадове Свято випало краще ніж минулого, і то як під оглядом моральним так і матеріяльним.

Це є добрі признаки, що в громаді є зворот до кращого, з чого можна радіти.

Накінець додам, що по відспіванню нашого гимну „Ще не вмерла Україна" приявні розійшлися спокійно домів із задоволенням, що сповнили свій громадянський обовязок.

Т—й.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового, котра стала мені великою помічю у нещаснім випадку покалічення. Бажаю нашій організації найкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Петро Мачужак,
член бр. св. Ів. Хрестителя, 126 відділ У. Н. Союза.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за скоре виплачення мені посмерного по моїм мужу Иосифі Пішку, котрий зістав убитий в майні 9. жовтня. Бажаю нашій організації якнайкращих успіхів. Також дякую братству св. П. і П., від. 82 У. Н. Союза, братству 124 від. Провідникам і урядникам і членам від. 5763 „Юнайтед Майн Воркерс оф Амеріка" за їх труд і за участь в похороні.

Марія Пішко, вдова,
Григорій, син.

О. Д. В. У.

З АКЦІЇ „40-ТИСЯЧНОГО ФОНДУ О.У.Н."

Подаємо до відома Відділів О. Д. В. У. та всіх громад перші висліди з розпочатої цього місяця (листопада) АКЦІЇ ЗА ЗБІРКОЮ $40,000 ФОНДУ ДЛЯ О. У. Н. Стверджуємо, що наше громадянство розуміє причини та потреби переведення збірки цього фонду, бо на самому початку акції дає сильний відгомін.

Розуміючи загрозливе положення під сучасну пору нашого визвольного фронту в краю, ЩО ЙОГО ДЕРЖИТЬ „О. У. Н.", як також здаючи собі справу з надходячих бурхливих часів, до яких увесь світ себе горячково підготовляє, члени О. Д. В. У. та всі щирі й свідомі патріоти спішать з поважними жертвами та беруться до живої праці, щоб виконати своє завдання.

Не знаємо, покищо, які висліди з місячної праці мають прочі відділи. Ни знаємо ще також, як відгукнулися прочі організації. Тут подаємо збірки в тих 6-ох громадах, що їх делеґат Грибівський відвідав напротязі останніх двох тижнів.

На перших зборах самі члени О. Д. В. У. зложили, а деякі деклярували, ось такі суми:

ТАВНТОН, МАСС. — ВІДДІЛ О.Д.В.У. ч. 40.:

Степан Пруніцький	$100.00	Вікторія Оліяр	$10.00
Константин Оліяр	50.00	Анна Оліяр	10.00
Юлія й Михайло Пруніцькі	50.00	Павлина й Володимир Маршалок	10.00
Карло Сідзінський	50.00	Марія Оліяр	10.00
Г. Салата	25.00	Василь Туркало	5.00
Сусол	25.00	Стах Шура	5.00
Тома й Антонина Стойко	20.00	Кондрат Заславський	5.00

БРІДЖПОРТ, КОНН. — ВІДДІЛ О.Д.В.У. ч. 50.:

М. Шмігельський	$75.00
Л. Бих	$50.00
Лабодинська	$25.00

СЕНТРАЛ ФОЛЛС, Р. АЙ. — ВІДДІЛ О.Д.В.У. ч. 44.:

П. Беньковський	$50.00	К. Бабій	10.00
Т. Тітик	50.00		
М. Беньковський	$25.00	М. Журба	$5.00

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — ВІДДІЛ О.Д.В.У. ч. 17.:

О. Рекрут	$50.00	Г. Болюх	$10.00
П. Семчук	25.00	І. Мохнацький	5.00
І. Витязь	20.00	А. Витязь	5.00
М. Свідер	10.00	А. Кондрат	5.00

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — ВІДДІЛ О.Д.В.У. ч. 16.:

Оксанна Чагарин	$50.00	Петро Гук	$25.00
Григорій Бойко	25.00	Іван Паньків	10.00

БОСТОН, МАСС. — ВІДДІЛ О.Д.В.У. ч. 27.:

о. И. Железнівський	$10.00	И. Бербелицький	$10.00
Мик. Давискиба	10.00	Петро Боднар	10.00
Стефан Бойко	10.00	Олекса Войтків	10.00
Петро Мороз	10.00	Михайло Боднар	5.00

Суми ці не є повні. Деякі з них є багато більші, не маємо ще, одначе, повних звідомлень.

ЯК БАЧИМО, ТО НАЙБІЛЬШУ СУМУ ЖЕРТВУВАВ, ЯК ОДИНИЦЯ, ДОБР. СТЕПАН ПРУНІЦЬКИЙ, З ТАВНТОН, МАСС. — $100.

Зазначуємо також і це, що вище згадані відділи (крім Бостону) знаходяться в громадах, що своєю ЧИСЕЛЬНОЮ силою стоять далеко позаду других громад в Америці й тому навіть їхня праця є далеко тяжча. З тої причини виріжняється відділ ч. 40, в Тавнтон, що вважався за один з найслабших відділів в організації, він вже на перших своїх зборах майже виповнив призначену йому суму $400, зібравши $375.

Крім цього всі члени забрали спеціяльні листи 40-ТИСЯЧНОГО ФОНДУ ОУН, на які будуть збірати жертви від громадянства.

ВСІ ЖЕРТВОДАВЦІ ОДЕРЖАТЬ ПЕРШІ ПРОПАМЯТНІ ГРАМОТИ.

Ці початкові жертви запевняють нас, що збірку 40-ТИСЯЧНОГО ФОНДУ ОУН ми переведемо КРАЩЕ ТА СКОРШЕ, ніж ми самі цього сподівалися. Що більше — одержуємо багато письм від відділів та громад з домаганнями, щоб суму ФОНДУ $40,000 ПІДВИЩИТИ НА БІЛЬШУ. Значить — громадянство, овіяне бажанням помогти країові, почуває себе сильнішим і певнішим успіху своєї праці, ніж це нам здавалося.

Під впливом цих домагань, від відділів та громад, відносно кращого поведення збірки ФОНДУ ОУН та побільшення його суми, одна річ підпадає нашій розвазі, а саме: на передодні нової бурі, що висить у воздусі над цілим світом та може порвати його в шалений танок кожного дня, чи хочби, ось з початком наступної весни, вперто насувається думка, щоб на еміґрації в цей час повести живішу ніж дотепер працю: ЩОБ ПРИСПІШИТИ ХІД НАШОЇ ЗБІРКОВОЇ, 40-ТИСЯЧНОЇ АКЦІЇ та перевести її в ПОЛОВИНІ НАЗНАЧЕНОГО ЧАСУ, тобто до весни 1935 р.

(Огол.) **ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА О.Д.В.У.**

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Під увагу комітетам односельчан. — Наш часопис, як кождий бачить, відступає надзвичайно багато місця на поклики на ріжні збірки на народні потреби. І нема на світі другої української газети, якаб відступала на оголошення списів жертводавців стільки місця, що „Свобода". Робимо це для підтримки допомогової акції Рідному Краєви. І самі раді, коли бачимо, що, приміром, розпочинається нова, така жива акція, як та, яку повели громадяни з Лемківщини. Та всежтаки ми змушені звернути увагу тим місцевим комітетам, щоб вони не висилали раз-у-раз нових відозв, у яких повторюється сотки разів одно й теєсаме. Просимо в таких випадках, де є центральні комітети, не надсилати нам раз звіти з центрального комітету, а раз з місцевих комітетів про одну і тусаму акцію і з тими самими жертводавцями, бо це перетяжує часопис зі шкодою для іншого, теж важного матеріялу, який залягає, бо нема для нього місця.

Збірки на визвольну боротьбу. — Хто висилає жертви до ОДВУ, хай там висилає і спис жертводавців. А нам хай надсилає Централя звіти до оголошень, бо тоді буде порядок і не буде повторень. Деклярації жертв не оголошуємо, а тільки дійсно зложені жертви.

Звіти про відчити, які виголошує по ріжних громадах одна й та сама особа і на одну і ту саму тему, можна помістити раз чи два. А годі повторяти десятки разів одно й те саме. Тільки тоді, коли в дискусії виринули якісь нові, цікаві питання, варто про них написати до газети. Інакше таких звітів не будемо поміщувати.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У звіті головного рекордового секретаря за жовтень, проголошеному у „Свободі" ч. 277, з 26 листопада 1934 р., між новими принятими членами у відділі 37 було подане імя нової члениці Марія Сташко, а повинно бути Анна Сташко.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що мітінг відбудеться в суботу, 1. грудня, в гали церковній на Блекстон ул., в годині 7-мій ввечір. Проситься членів прийти на означений час. На тім мітінґу буде вибір уряду на 1935 рік. Хто хоче виміняти грамоту, нехай принесе свою стару грамоту на мітінг. Будемо принимати нових членів після статута. — М. Камбонік, предс.; С. Щеньґор, кас.; К. Фірман, секр.

Після вакацій.

Після вакацій пані вернулася з родиною та питається наймички, яка перед ними прийшла до хати:

— Ганю, чи ти все застала в хаті так, як оставила перед вакаціями?

— Так, прошу пані. Навіть [illegible] світилося в лазничці!

Двацять літ живу вже з моїм чоловіком, а за ввесь той час ні разу не вийшов вечером з хати.

— То він зразковий чоловік!

— Ні, та він має ревматизм!

—o—

Конклюзія.

Суддя: Ви чули цілий перебіг сварки між цим подружям; яке ви винесли враження?

Свідок: Що ніколи, пане судде, не оженюся.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

На інвалідів.

Тов. ім. Івана Франка, відділ 146 У. Н. Союза, виасиґнувало зі своєї каси $10 та переслало ту жертву через Обєднання на інвалідів.

Стефан Хомяк, секретар.

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

На інвалідів.

На весіллю гром. Д. Стружа з панною Марією Смит приявні гості жертвували на інвалідів $13.50. Жертву зложили: Н. Н. $5, М. Баран, Е. Федорович, Д. Струж, В. Козачок по $1; Н. Харидчак 50 центів, а решту дрібними датками. Гроші переслано через Обєднання.

М. Баран.

—o—

КОГУС, Н. Й.

На будову Українського Музею в Празі.

На місячнім мітінґу 57 від. У. Н. Союза гр. І. Столяр підніс справу українського Музею в Чехословаччині і попросив членів за жертву на цю ціль.

Жертву зложили: по $1: І. Столяр, О. Лесняк, о. І. Шуховський, М. Галашин, В. Сташко, Й. Дзямба; по 50 ц.: Й. Білінський, А. Афінович, Т. Малігловка, Н. Назарко, Д. Зальопаний, В. Любянецький, М. Майчик. Дрібні датки $1.70. Разом $11.20, які вислано на призначену ціль через Обєднання.

Д. З.

ВЕСТ ІСТОН, ПА.

На інвалідів.

Прихід з Листопадового Свята виносив $34 і ту жертву призначено на інвалідів та переслано її через Обєднання.

М. Колодруб.

ТЕМС, В. ВА.

На Рідний Край.

Гром. Микита Магун жертвував від себе $5 та переслав ту жертву до Обєднання.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

—o—

THE PEN PAL COLUMN

I have good news for those Pen Pals who want to get in touch with some Ukrainian-Canadians. **Miss Anne Yureczkiw** has written in for Pen Pals... the first Ukrainian-Canadian to do so. Anne lives at 239 Franklin Avenue, Toronto, Canada. She is a senior at high school and is interested in music and sports. Anne would like to hear from boys and girls who are 18 years of age or over. She guarantees to answer every letter. I know Anne will hear from many American-Ukrainian boys and girls, for it isn't every day that some one living outside of the United States writes to the Column..

About our Pen Pal Column contest... as put down in previous Columns, a two-dollar award will be given to the person writting the best letter in answer to the question, "Why I Enjoy Writing to Pen Pals." The rules of the contest are as follows: (1) Only persons who have had their names in The Pen Pal Column will be permitted to send in their entries; (2) letters must be from 250 to 500 words long; (3) all letters must be accompanied with the name, address and age of the contestant. The contest closes at midnight, December 31st, 1934.

Several questions have come in pertaining to the Column's contest. It seems that several of our readers do not quite understand how they should go about in answering the question, "Why I Enjoy Writing to Pen Pals." All that has to be done is this: simply state how you came to write to Pen Pals, how they impressed you **(do not mention any names)**, what you think of corresponding, what advantages you see in it, and last, but not least, why you enjoy writing to Pen Pals. Of course, the contestant may write about anything else that may come to his or her mind. You can even write your letters in story form.

A list of this week's Pen Pals is as follows:

Miss ANNA UDYCK, 23 Hinchey Ave., Lancaster, N. Y., would like to correspond with many Ukrainian Pen Pals. Anna is 5 ft. tall, has black hair and brown eyes. Her favorite sports are dancing and swimming. Anna also likes movies. She wants to hear from both boys and girls and promises to answer all letters. Age 14.

Miss MILDRED JANE JAMELSKA, 28 Hinchey Ave., Lancaster, N. Y., would like to correspond with some of the "members of the Pen Pal Club." Mildred-Jane is 5 ft. 1 in. tall, has brown hair and brown eyes. Her hobbies are sports and dancing. Mildred-Jane is also a movie-fan. She wants to hear from both sexes and guarantees to answer every letter. Age 14.

Miss VICTORIA LENSKY, 177 Herman St., Buffalo, N. Y., has been reading this Column for quite some time and now desires to be a Pen Pal. Victoria is 5 ft. 7 in. tall, weighs 125 lbs., has brown hair and greenish brown eyes. This is her last year of high school Victoria was born in Canada and lived there for 12 years before she came to the United States. She is interested in art and has been studying that sublect in high school. Dancing, writing, sports and reading are her other hobbies. Victoria would like to have Pen Pals from distant cities. She is sure that it is a lot of fun writing to and learning about people she has never met. Victoria promises faithfully to answer all letters from girls and boys who care to correspond and exchange photographs with her. Age 17.

Miss STELLA BONACH, 228 Nielson St., New Brunswick, N. J., is 5 ft. 7 in. tall, has light brown hair, grey eyes and a fair complexion. Stella is interested in all sports, including dancing. She would like to hear from both boys and girls and will exchange photographs. Age 17.

JOHN PETRUNCIO, 649 Hancock St., McAdoo, Pa., is 5 ft. 8½ in. tall, has dark brown hair, brown eyes, medium complexion, and a smile for anybody, young or old. John is interested in anything and everything concerning the building of friendships among the Ukrainian youth. Age 25.

Miss STELLA A. STOYKO, 3 Ferrier St., East Taunton, Mass., desires to correspond with people who have a keen interest in aviation and intend to strive toward that particular goal. Stella will tell more about herself in her letters.

In reference to Pen Pal Column contest address your letters to

THEODORE LUTWINIAK,
81-83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

YOUTH ORGANIZED IN AKRON

The newly organized branch No. 25 of Young Ukrainian Nationalists, branch of O.D.W.U., of Akron, Ohio, held their first bridge party, November 7.

The party was the first of that type to be held entirely by the youth of Akron. About one hundred and twenty-five guests were present. A great many parents showed very good spirit by coming to the party.

At present, we are doing our very best to organize a good strong basketball team. We also hope that we will be able to play some of our future games with other Y. U. N. teams in other cities. Our further plans include the organizing of a dramatic group. We hope that the latter will take place very soon.

We hope that all of our affairs and social gatherings will help create an interest in Ukrainian life amongst ourselves. And let us hope that this interest will result in our giving our moral and material support to the Ukrainian cause.

We would also be more than glad to hear from other Y. U. N. branches. Address to the Secretary, 495 S. Arlington Street, Akron, Ohio.

MARY KOSS, Secretary.

THE SPORT WHIRL

COLUMBIA PARK, NORTH BERGEN, N. J.

Ed Don George, recognized in Canada and New England as the champion wrestler of the world, will eppear at Columbia Park in North Bergen this Friday evening against the formidable Emil Dusek in the main wrestling bout that will top off an all star group of wrestling matches.

Dusek obtained his long awaited crack at the crown when he won over Gino Garibaldi in a bitter struggle last week at the park. Previous to that Dusek had battered Sandor Ezabo about so badly, the hungarian was confined to a hospital for several days.

George claims the title that has descended down from the immortal Frank Gotch. Londos defeated Shikat for the title that had been awarded him by the New York athletic commission.

Londos met George in an attempt to settle the squabble over the title once and for all. The bout was held in Boston last summer and ended in a draw after both men had grappled for over five hours and were unable to continue.

The match will end only after the first man has secured a fall. There is no time limit.

A special one hour limit bout between Vic Christie and Floyd Marshall will preceed the main event. Christie has an amazing record for a 21 year old youth. He has held Ed Lewis, Ray Steele, Gino Garibaldi and others to draws and has beaten such a man as Dr. Carl Sarpolis twice in seven minutes.

Як то було давніше.

Так, мій любий, давніше я їздив власною повозкою!

— Себто ще тоді, як попихала її твоя рідна мати.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(129)

Патриція скоро роздерла покривало ліжка та, вкрутивши з нього шнур, отворила вікно й глянула на двір. Яких 20 стіп під нею вона побачила бальокн. Вона уважно спустилась по шнурі на цей балькон.

На вулиці під домом вона на своє здивування побачила машируючі англійські війська. І вона почула й побачила, що над їх головами кружляли літаки, що, як вона пізнала, належали до „малинової ескадрони".

Патриція побігла вниз крутими сходами. Вона кинулася майже без думки вперед, бігла то сюди, то туди, завертаючись. Одначе інстинкт казав їй усе бігти вниз.

Нагло вона почула, що стіни вже її не оточують з усіх боків. До неї підбіг чоловік, і серце її сильно забилося, коли вона побачила на ньому уніформ англійського жовніра. Вона захиталася й була би певно впала, якби жовнір не був її піддержав.